

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
Τμήμα Μεσογειακών Σπουδών

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
Γλωσσολογία Νοτιοανατολικής Μεσογείου

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (Syllabus)

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:	ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΤΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ
ΕΞΑΜΗΝΟ:	1ο
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ (ECTS):	6
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:	ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΤΖΟΓΛΟΥ
ΔΙΔΑΣΚΩΝ:	ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΤΖΟΓΛΟΥ
ΣΤΟΧΟΙ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:	<p>Στο μάθημα αυτό προσφέρεται μια επισκόπηση των βασικών γραμματικών φαινομένων των γλωσσών της ΝΑ Μεσογείου μέσα από την εξέταση βασικών εγχειριδίων αναφοράς (γραμματικών) αλλά και εξειδικευμένων άρθρων των γλωσσών αυτών. Εξετάζονται γραμματικά φαινόμενα της Ελληνικής, Τουρκικής, Αραβικής, και Εβραϊκής. Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών α) με τα βασικά γραμματικά (ιδίως μορφοσυντακτικά) φαινόμενα των γλωσσών αυτών και β) με τα βασικά έργα αναφοράς και η απόκτηση των εφοδίων για την κριτική μελέτη και αξιοποίηση ακόμα και έργων που εξετάζουν τις γλώσσες αυτές από παραδοσιακή (μη αυστηρά γλωσσολογική) σκοπιά.</p>
ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ:	<p>Με την επιτυχή ολοκλήρωση αυτού του μαθήματος ο φοιτητής/η φοιτήτρια θα πρέπει να μπορεί:</p> <ul style="list-style-type: none"> -να αναγνωρίζει ιδιόμορφες μορφοσυντακτικές δομές του γραμματικού συστήματος της Εβραϊκής, της Αραβικής, της Ελληνικής και της Τουρκικής γλώσσας -να διακρίνει την προσφορά των γραμματικών αναλύσεων των γλωσσών αυτών στη γνώση που έχουμε για τις γλώσσες και να χρησιμοποιεί τα βασικά έργα αναφοράς με μεθοδικότητα και κριτικό πνεύμα. -να χρησιμοποιεί τα μεθοδολογικά εργαλεία της γλωσσολογίας στην επίλυση θεωρητικών προβλημάτων ή στον εντοπισμό ιδιομορφιών στη δομή του γραμματικού συστήματος των γλωσσών αυτών

	<p>-να αναλύει τις γραμματικές διεργασίες της Εβραϊκής, της Αραβικής, της Ελληνικής και της Τουρκικής σε συνάρτηση με τη γλωσσική τυπολογία.</p> <p>-να διατυπώνει τους γενικούς (γλωσσικούς) κανόνες οι οποίοι καθορίζουν την κατανομή των μορφοσυντακτικών μονάδων στην Εβραϊκή, την Αραβική, την Ελληνική και την Τουρκική.</p> <p>-να ασκεί κριτική στις προτάσεις που έχουν τεθεί στη βιβλιογραφία της γλωσσολογίας σχετικά με προβλήματα της γλωσσολογικής ανάλυσης της Εβραϊκής, της Αραβικής, της Ελληνικής και της Τουρκικής.</p>
<p>ΕΝΟΤΗΤΕΣ:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Γραμματικές και γραμματική παράδοση στις γλώσσες της ΝΑ Μεσογείου 2. Βασικές έννοιες της γραμματικής ανάλυσης 3. Προτασιακή δομή (Αραβική - Εβραϊκή) 4. Προτασιακή δομή (Τουρκική - Ελληνική) 5. Ρηματική μορφοσύνταξη (Αραβική - Εβραϊκή) 6. Ρηματική μορφοσύνταξη (Τουρκική - Ελληνική) 7. Δομή Ονοματικής Φράσης (Αραβική - Εβραϊκή) 8. Δομή Ονοματικής Φράσης (Τουρκική - Ελληνική) 9. Υποτεταγμένες προτάσεις (Αραβική - Εβραϊκή) 10. Υποτεταγμένες προτάσεις (Τουρκική - Ελληνική)
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ:</p>	<p>Γραπτή εργασία στο τέλος του εξαμήνου</p>
<p>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:</p>	<p>Abu-Chacra, Faruk (2007) <i>Arabic: an essential grammar</i>. London: Routledge.</p> <p>Aoun, Joseph E., Elabbas Benmamoun & Lina Choueiri (2010) <i>The syntax of Arabic</i>. Cambridge: Cambridge University Press.</p> <p>Arad, Maya (2005) <i>Roots and patterns: Hebrew morpho-syntax</i>. Dordrecht: Springer.</p> <p>Badawi, Elsaid, Carter, M. G. & Gully, Adrian (2004) <i>Modern Written Arabic: a comprehensive grammar</i>. London: Routledge.</p> <p>Bateson, Mary Catherine (2003) <i>Arabic language handbook</i>. Washington, D.C.: Georgetown University Press.</p> <p>Beeston, A.F.L. (1970) <i>The Arabic language today</i>. London: Hutchinson University Library.</p> <p>Berman, Ruth (1997) Modern Hebrew. In Hetzron, Robert (ed.) <i>The Semitic languages</i>. London: Routledge. 312-333.</p> <p>Brustad, Kristen E. (2000) <i>The syntax of spoken Arabic: a comparative study of Moroccan, Egyptian, Syria, and Kuwaiti dialects</i>. Washington, D.C.: Georgetown University Press.</p> <p>Coffin, Edna Amir & Bolozky, Shmuel (2005) <i>A reference grammar of Modern Hebrew</i>. Cambridge: Cambridge University Press.</p> <p>Erguvanli Taylan, Eser, ed. (2001) <i>The verb in Turkish</i>.</p>

- Amsterdam: John Benjamins.
- Fassi Fehri, Abdelkader (1993) *Issues in the structure of Arabic clauses and words*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.
- Glinert, Lewis (2005) *Modern Hebrew: an essential grammar*, 3rd ed. London: Routledge.
- Goldenberg, Gideon (2013) *Semitic languages: features, structures, relations, processes*. Oxford: Oxford University Press.
- Göksel, Asli & Kerslake, Celia (2005) *Turkish: a comprehensive grammar*. London: Routledge.
- Göksel, Asli & Kerslake, Celia (2011) *Turkish: an essential grammar*. London: Routledge.
- Hetzron, Robert (1990) Hebrew. In Comrie, Bernard (ed.) *The world's major languages*. Oxford: Oxford University Press. 578-593.
- Hetzron, Robert, ed. (1997) *The Semitic languages*. London: Routledge.
- Holes, Clive (2004) *Modern Arabic: structures, functions, and varieties*, revised ed. Washington, D.C.: Georgetown University Press.
- Holton, David, Mackridge, Peter & Ειρήνη Φιλιππάκη-Warburton (1999) *Γραμματική της ελληνικής γλώσσας*. Μτφρ. Βασίλειος Σπυρόπουλος. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη. [Holton, David, Mackridge, Peter & Irene Philippaki-Warburton (1997) *Greek: a comprehensive grammar of the modern language*. London: Routledge.]
- Holton, David, Mackridge, Peter & Ειρήνη Φιλιππάκη-Warburton (2007) *Βασική γραμματική της σύγχρονης ελληνικής γλώσσας*. Μτφρ. Μιχάλης Γεωργιαφέντης. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη. [Holton, David, Mackridge, Peter & Irene Philippaki-Warburton (2004) *Greek: an essential grammar of the modern language*. London: Routledge.]
- Householder, Fred W., Kazazis, Kostas & Koutsoudas, Andreas (1964) *Reference grammar of literary dhimotiki*. Bloomington: Indiana University.
- Joseph, Brian D. (1990) Greek. In Comrie, Bernard (ed.) *The world's major languages*. Oxford: Oxford University Press. 410-439.
- Joseph, Brian D. & Philippaki-Warburton, Irene (1987) *Modern Greek*. London: Croom Helm.
- Kaye, Alan (1990) Arabic. In Comrie, Bernard (ed.) *The world's major languages*. Oxford: Oxford University Press. 560-577.
- Khan, Geoffrey ed. (2013) *Encyclopedia of Hebrew language and linguistics*. Leiden: Brill. (4 τόμοι)
- Κλαίρης, Χρήστος & Γεώργιος Μπαμπινιώτης [σε συνεργασία με τους Α. Μόζερ, Αικ. Μπακάκου-Ορφανού & Στ. Σκοπετέα] (2005) *Γραμματική της νέας ελληνικής: δομολειτουργική-επικοινωνιακή*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Kornfilt, Jaklin (1990) Turkish and the Turkic languages. In Comrie, Bernard (ed.) *The world's major languages*. Oxford: Oxford University Press. 619-644.
- Kornfilt, Jaklin (1997) *Turkish*. London: Routledge.
- Lewis, Geoffrey (2000) *Turkish grammar*, 2nd ed. Oxford: Oxford University Press.

- Lipiński, Edward (1997) *Semitic languages: outline of a comparative grammar*. Leuven: Peeters Publishers & Department of Oriental Studies.
- Mackridge, Peter (1990) *Η νεοελληνική γλώσσα: περιγραφή και ανάλυση της νεοελληνικής κοινής*. Μτφρ. Κώστας Ν. Πετρόπουλος. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη. [Mackridge, Peter (1987) *The Modern Greek language: a descriptive analysis of Standard Modern Greek*. Oxford: Oxford University Press.]
- Mirambel, André (1988) *Η νέα ελληνική γλώσσα: περιγραφή και ανάλυση*. Μτφρ. Σταμ. Κ. Καρατζά. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών. [Mirambel, André (1959) *La langue Grecque moderne: description et analyse*. Paris: Klincksieck].
- Ouhalla, Jamal & Shlonsky, Ur (2002) *Themes in Arabic and Hebrew syntax*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.
- Owens, Jonathan, επιμ. (2013) *The Oxford handbook of Arabic linguistics*. Oxford: Oxford University Press.
- Özsoy, Sumru A. (2005) *Türkçe/Turkish*. Istanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Poppe, Nicholas (1965) *Introduction to Altaic linguistics*. Wiesbaden: Otto Harrassowitz.
- Procházka, Stephan (2009) Arabic. In Brown, Keith & Sarah Ogilvie (eds) *Concise encyclopedia of languages of the world*. Amsterdam: Elsevier Science. 423-431.
- Ryding, Karin C. (2005) *A reference grammar of Modern Standard Arabic*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Schwarzwald, Ora R. (2001) *Modern Hebrew*. München: Lincom Europa.
- Shlonsky, Ur (1997) *Clause structure and word order in Hebrew and Arabic: an essay in comparative semitic syntax*. Oxford: Oxford University Press.
- Slobin, Dan Isaac & Karl Zimmer, eds (1986) *Studies in Turkish linguistics*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- Suleiman, Yasir (1999) *Arabic grammar and linguistics*. London: Routledge.
- Swift, Lloyd (1963) *A reference grammar of Modern Turkish*. Bloomington: Indiana University Publications.
- Τζάρτζανος, Αχιλλέας (1963) *Νεοελληνική σύνταξις (της κοινής δημοτικής)*. 2 τ. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Κυριακίδη.
- Τριανταφυλλίδης, Μανόλης (1988) *Νεοελληνική γραμματική (ανατύπωση)*. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών.
- Τσοπανάκης, Αγαπητός (1994) *Νεοελληνική γραμματική*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Κυριακίδη.
- Underhill, Robert (1976) *Turkish grammar*. Cambridge, Massachusetts: MIT Press.
- Underhill, Robert (1986a) Turkish. In Slobin, Dan Isaac Karl & Zimmer (eds) *Studies in Turkish linguistics*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company. 7-21.
- Underhill, Robert (1986b) Bibliography on modern linguistic work on Turkish. In Slobin, Dan Isaac & Karl Zimmer (eds) *Studies in Turkish linguistics*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company. 23-51.

	<p>Versteegh, Kees (1997) <i>The Arabic language</i>. New York: Columbia University Press.</p> <p>Versteegh, Kees, ed. (2006-2009) <i>Encyclopedia of Arabic language and linguistics</i>. Leiden: Brill. (5 τόμοι)</p> <p>Watson, Janet C.E. (2002) <i>The phonology and morphology of Arabic</i>. Oxford: Oxford University Press.</p> <p>Weingreen, Jacob et al. (2007) Hebrew grammar. In Skolnik, Fred & Michael Berenbaum (eds) <i>Encyclopaedia Judaica, vol 8</i> (2nd ed.). Detroit, Michigan: Macmillan Reference USA. 554-620.</p> <p>Zuckermann, G. (2009) Hebrew, Israeli. In Brown, Keith & Sarah Ogilvie (eds) <i>Concise encyclopedia of languages of the world</i>. Amsterdam: Elsevier Science. 485-488.</p>
<p>ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:</p>	